

ת"ד 1462/09/22 - מדינת ישראל, מכוח מינוי מפכ"ל, חטיבת התביעות (תעבורה) משטרת ישראל נגד יוסף אשרי

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

ת"ד 1462-09-22 מדינת ישראל נ' אשרי

לפני	כבוד השופט אהרן האוזרמן
בעניין:	מדינת ישראל המאשימה ע"י ב"כ מתמחה אסף שאואט, מכוח מינוי מפכ"ל חטיבת התביעות (תעבורה) משטרת ישראל
נגד	
הנאשם	יוסף אשרי ע"י ב"כ עוה"ד יהודית לוונטל

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו באחריות לגרם תאונת דרכים בנסיבות של סטייה מנתיב נסיעה, בניגוד לתקנה 41 לתקנות התעבורה (סמל סעיף 3541); נהיגה בקלות ראש, בניגוד לסעיף 2)62 לפקודת התעבורה (סמל סעיף 7137); גרם חבלה של ממש לפי סעיף 3)38 לפקודת התעבורה (סמל סעיף 9923); והתנהגות הגורמת נזק, בניגוד לתקנה 21(ב)2) לתקנות התעבורה, (סמל סעיף 2425).

על פי עובדות כתב האישום ביום **12.04.22** נהג הנאשם ברכב ברמת גן ברחוב הרואה, סטה לפתע ימינה איבד שליטה על רכבו, עלה על המדרכה פגע בהולך רגל, הפילו ארצה והתנגש במעקה בטיחות.

תוצאות התאונה מתבטאות בחבלות של ממש להולך הרגל, מר אראל כהן (יליד 1989), שסבל מחבלת ראש, שבר בעצם הגולגולת, שבר בצלע, וחבלות פנימיות. הולך הרגל אושפז בבית החולים ושחרר לאחר 8 ימים. אף הנאשם עצמו נחבל ואושפז בבית החולים. בנוסף רכבו של הנאשם ניזוק, ונגרם נזק למעקה הבטיחות.

דין

טיעוני הצדדים לעונש:

ב"כ המאשימה עותר לפסילה בפועל שלא תפחת מ-3 שנים, מאסר על תנאי, פסילה על תנאי וקנס "מרתיעים", ותומך עמדתו בנסיבות התרחשות התאונה, רשלנות הנאשם שאיבד שליטה על רכבו ופגע בהולך רגל שהיה על המדרכה, ובעיקר על החבלות הקשות שנגרמו להולך הרגל.

ב"כ המאשימה הגיש פסיקה התומכת במתחם הענישה המקובלת לשיטתה במקרים דומים, העומד על ריצוי מאסר בפועל (או בעבו"ש) ועל פסילה בפועל שבין 2 ל-3 שנים וכולל רכיבי מאסר מותנה. נראה כי לשיטת המאשימה מדובר ברשלנות ברף בינוני - גבוה.

הנאשם מחזיק ברישיון נהיגה משנת 1965 ולחובתו 24 הרשעות קודמות בתעבורה, בהן בעשור האחרון הרשעה אחת בלבד (בעבירה מסוג ברירת משפט). אין בעברו הרשעות בתאונות דרכים או בעבירות בריונות או הפרת חוק בוטה. לנאשם אין כל רישום פלילי.

ב"כ המאשימה עדכן בפתח הדיון את ביהמ"ש כי נציגי התביעה שוחחו עם הולך הרגל הנפגע, הסבירו לו את עמדתם העונשית ואת זכותו להתייצב בביהמ"ש להעיד לעניין העונש, וזה מסר כי אינו מעוניין להתייצב וכי אין לו עמדה באשר לענישת הנאשם, והוא סומך על ביהמ"ש.

לשיטת ההגנה מדובר ברף רשלנות נמוך, בהתחשב בכך שהתאונה ארעה במהירות נמוכה, כנראה תוצאה של חוסר תשומת לב רגעית. ב"כ הנאשם הפנתה במידה רבה למצבו האישי המשפחתי של הנאשם ובקשה לתת עדיפות ניכרת לשיקולים שאינם קשורים לנסיבות ביצוע העבירה וכן להעדיף שיקולי שיקום של הנאשם.

ב"כ הנאשם הפנתה מצדה לפסיקה אשר למתחם הענישה המתחיל לשיטת ההגנה ב- 6 חודשי פסילה, כולל עבוסדות של"צ ואינו מצדיק לשיטת ההגנה הטלת מאסר בפועל או בעבודות שירות.

התקבלו תסקירי שירות המבחן, לכך אתייחס בהרחבה בהמשך.

הנאשם רצה 60 ימי פסילה מנהלית על פי החלטת קצין משטרה מיד לאחר התאונה. המאשימה לא הגישה בקשה להמשך הפסילה עד תום ההליכים, ומכאן שרישיון הנהיגה הוחזר לנאשם.

קביעת מתחם הענישה:

בתיקון 113 לחוק העונשין, שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה", נקבעו העקרונות והשיקולים המנחים את בית המשפט בעת מתן גזר הדין. העיקרון המנחה את בית המשפט בבואו לחרוץ את דינו של הנאשם הוא עקרון ה"הלימה", לאמור, בחינת קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה לבין מידת אשמו של הנאשם וסוג העונש שיוטל עליו בסופו של יום.

במכלול השיקולים שעל ביהמ"ש לשקול, יש לבחון את הערך החברתי שנפגע, וכן את מדיניות הענישה המקובלת במקרים אלה (סע' 40ב ו-40ג לחוק העונשין).

סעיף 40ג, קובע כי בית משפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור.

סעיף 38(3) לפקודת התעבורה הוא סעיף עונשי, הקובע ענישת מינימום (3 חודשי פסילה) בגין תוצאה של גרם "חבלה של ממש" בתאונת דרכים. בנוסף על פי אותו הסעיף קיימת ענישת מינימום זהה גם לצד הרשעה בעבירות של "נהיגה בקלות ראש" לפי ס' 62(2) לפקודת התעבורה.

לעניין תאונת דרכים שנגרמה בשל רשלנות "רגעית" ע"י נהג "נורמטיבי" שעברו התעבורתי תקין, אך נסתיימה בחבלה של ממש מסוג שבר המותיר מגבלה, נקבע לא אחת בפסיקת בתיהמ"ש לתעבורה כי התוצאה - היינו החבלה של ממש, אינה מבטאת בהכרח רשלנות מיוחדת של הנהג הפוגע ובמידה רבה היא "מקרית". תאונה יכולה להסתיים בחבלה קלה או מאידך בשברים.

מכאן, שהחבלה של ממש והפגיעה בנפגע בתאונת הדרכים, היא בהחלט שיקול מרכזי בענישה אך מדובר באחד מתוך מספר שיקולים. קיימים גורמים נוספים שיש לתת להם את הדעת, כגון מידת ההתרשלות בנהיגה, וותק הנהיגה והעבר התעבורתי של הנהג הפוגע, שיקולי שיקום ונסיבות אישיות של הנהג ומשפחתו. ביהמ"ש בסופו של יום מאזן בגזר דינו בין מכלול השיקולים.

מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בהן הורשע הנאשם:

טווח הענישה בתאונות שתוצאתן גרימת חבלה חמורה הינו פועל יוצא של חומרת הרשלנות, כמו גם חומרת הפגיעות שנגרמו והשלכותיהן על חיי הנפגעים.

ברף העליון מצויים גזרי דין בהם הושתו עונשי פסילה של מספר שנים, בנוסף לעונשי מאסר, מקום בו תוצאות התאונה היו חמורות וקשות, אשר כ"פסע" בין לבין מוות, המעורבים בה נפגעו קשה, עברו ניתוחים קשים והליכי שיקום ממושכים שספק אם השיבו את מצבם לקדמותו עובר לתאונה.

מנגד, ברף התחתון מצויים גזרי דין, מהם עולה כי בעבירות בהן הורשע הנאשם נגזרו עונשי פסילה בני מספר חודשים, מקום בו תוצאות התאונה, על אף החבלה של ממש, לא היו קשות.

ברף התחתון של הענישה, נקבעו למשל העונשים הבאים:

ב-תד (י-ם) **4062-12-10** מדינת ישראל נ' אחמד סוואחרה, נגזרו 8 חודשי פסילה על נאשם שפגע בהולכת רגל שחצתה במעבר חציה, וגרם לה למספר שברים בפלג גופה השמאלי, אשר הצריכו אשפוז ממושך, כאשר נותרה נכות צמיתה. ערעור הנאשם נדחה בבית המשפט המחוזי (עפ"ת 21792-04-11 סוואחרה נ' מ"י).

ב-ת"ד **6694-04-11** מדינת ישראל נ' קרש, נפסל רישונו של נהג אוטובוס ל-11 חודשים לאחר שפגע בהולך רגל

אשר חצה מעבר חצייה באור אדום, וכתוצאה מהתאונה נגרמו לו שברים בצלעות, ובאגן (שהצריכו ניתוח) ואשפוז של 35 ימים.

ב- עפ"ת (ת"א) **2660-05-10** אילן דלשד נ' מדינת ישראל, אישר בית המשפט המחוזי פסילה של 16 חודשים לנהג שנסע לאחור ופגע ב-2 הולכות רגל במעבר חצייה, לאחת מהן שברים בצלעות.

בתיק ת"ד (ת"א) **946-01-12** מדינת ישראל נגד דורית זיס, כב' הש' דן סעדון: פגיעה בהולך רגל על מעבר חצייה, וחבלה של ממש קשה (חבלת ראש, דימום תוך גולגלתי, אבדן הכרה ואישפוז). התביעה עתרה לפסילה ארוכה לשנים והסתמכה על פסיקה בדומה לטיעוני התובע בפניו. ביהמ"ש ניתח את הפגיעה החמורה מול נסיבות התאונה ונסיבות הנאשם וגזר- 5 חודשי פסילה, 7 חודשי פע"ת וקנס בגובה 2000 ₪.

בתיק ת"ד (חיפה) **252-08-10** מדינת ישראל נגד סלמאן, כב' הש' בנג'ו: נסיעה לאחור, סטייה, חציית שטח הפרדה וקלות ראש. חבלות של ממש למעורב (שברים ב-4 צלעות, קונטוזיה ריאתית, שבר באגן, נותח לשחזור וקיבוע השבר ואושפוז). הנאשם, שוטר מצטיין, אב ל-7 ילדים, עברו התעבורתי תקין. מדובר בתאונה מבצעית עת היה בדרכו עם ניידת לאירוע פלילי. ביהמ"ש עמד על המשקל הראוי שיש לתת לנסיבות אישיות של הנאשם גם בתאונות שתוצאתן חבלה קשה מאד, וגזר על הנאשם 6 חודשי פסילה בפועל, 3 חודשי פע"ת ל-3 שנים, התחייבות בסך 7500 ש"ח שלא לעבור העבירות ל- 3 שנים וקנס בגובה 1500 ₪.

בתיק ת"ד (ת"א) **5924-08-10** מדינת ישראל נגד דנוך, כב' הש' שרית קריספין: פגיעה בהולך רגל על מעבר חצייה ונהיגה בקלות ראש, גרם חבלה של ממש (שבר במרפק). לנאשם עבר תעבורתי מכביד (נוהג משנת 2002 ולחובתו 15 הרשעות קודמות). למרות זאת, בהסדר טיעון שהציגה עתרה התביעה ל- 4 חודשי פסילה בפועל, פע"ת וקנס. ביהמ"ש כיבד ההסדר תוך שהוא מציין כי "**הסדר הטיעון מקל במידה מסוימת עם הנאשם, אולם לא במידה שתמנע מביהמ"ש לאמצו**".

מאידך, במקרים אחרים בנסיבות חמורות, נגזרו עונשים כבדים הרבה יותר:

ברע"פ **3764/05** ורד בן זוויה נ' מדינת ישראל, נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשמת, חיילת בנסיבות דומות, שנגזרו עליה 5 שנות פסילה מנהיגה.

ברע"פ **2564/12** יחיאל קרני נ' מדינת ישראל, שם אושרה החמרת עונש פסילה מ-24 ל-40 חודשים. ברע"פ **7257/12** גדעון סנדרוביץ נ' מדינת ישראל, אושר עונש פסילה בת 6 שנים.

הנה כי כן, מתחם הענישה בנוגע לעבירות בהן הורשע הנאשם, במקרים דומים, תוך התחשבות ובהתאמה לסוג החבלות שנגרמו להולך הרגל, הינו בטווח רחב יחסית, כאשר העונש בכל מקרה ומקרה נקבע בתוך המתחם וזאת בעיקר כפונקציה של רמת הרשלנות וחומרת הפגיעה.

לאור האמור, כמצוות המחוקק אני קובע כי מתחם הענישה המקובל בבתי המשפט לתעבורה במקרים דומים,

נע כמניפה בין 6 ל-18 חודשי פסילה בפועל ; בין צו של"צ למאסר בעבודות שרות; בין מאסר מותנה להתחייבות כספית להימנע מביצוע העבירות ; וכן קנס כספי ופסילה על תנאי.

תסקיר שירות המבחן:

ביום **09.05.23** בהסכמת הצדדים הופנה הנאשם לשרות המבחן לעריכת תסקיר לעונש. ביום **10.10.23** התקבל תסקיר מקיף שערכה קצינת המבחן בעניינו של הנאשם.

קצינת המבחן הביאה בפני בתסקיר את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, כפי שהוצגו בפניה ובמסמכים רפואיים (שהועברו ונסרקו במקביל על ידי ההגנה גם לתיק ביהמ"ש).

הנאשם בן 79, נשוי משנת 1968 אב ל-2 ילדים. בנו מתמודד נפש מזה שנים (אובחן בסכיזופרניה משנת 1995) ותפקודו כיום ירוד מאד, הוא מתגורר עם הנאשם, ותוארו מצדו התנהגויות מסוכנות כולל ניסיון אבדני בשנים האחרונות. המשפחה מסתייעת בעובד סיעודי (אזרח זר), לטיפול בבן.

רעייתו של הנאשם, בת 85, כיום במצב סיעודי, מתמודדת עם ירידה קוגניטיבית וסובלת משלל בעיות רפואיות, ונזקקת בעצמה לטיפול והשגחה צמודים.

לעניין התאונה מתואר כי הנאשם לוקח אחריות ומביע צער רב על הפגיעה שגרם. בהמשך לתאונה אף שמר על קשר משך תקופה מסוימת, עם הנפגע ומשפחתו.

בהערכת הסיכון מצד הנאשם לחזרה על העבירות, נמצא הסיכון לכך נמוך. הנאשם מתואר כאדם נורמטיבי המגלה אמפתיה לנפגע. לנאשם עמדות תקינות והוא נעדר דפוסים עברייניים. ניכר כי הוא מתמקד בטיפול בבני המשפחה ובפרנסתם.

נוכח גילו המבוגר וקשייו המשפחתיים, מצבו והתמודדותו היומיומית עם הטיפול באשתו ובבנו, התרשמות קצינת המבחן בשלב זה הייתה שלא יוכל לעמוד בצו של"צ. המלצתה לעונש לפיכך הייתה להסתפק בתקופת פסילה ארוכה של רישיון הנהיגה וכן ענישה נוספת מותנית, תוך העדפת פיצוי לנפגע העבירה על פני קנס כספי.

בתאריך **17.12.23** התקבל תסקיר משלים נוסף, שנערך לבקשת הנאשם, אשר ביקש כחלק ממסגרת הענישה לרצות בכל זאת עבודות של"צ. בהמשך להמלצות המפורטות בתסקיר הראשון, ובבדיקה נוספת, מצאה קצינת המבחן את הנאשם כמי שיכול ומתאים להשמה לריצוי עונש של עבודות שירות למען הציבור, במסגרת צו של"צ בהיקף מומלץ של כ- 120 שעות. במקביל נמצאה מסגרת מתאימה וגובשה תכנית של"צ.

גזירת עונשו של הנאשם שבפני:

מקובל כי הענישה בשיטתנו הינה לעולם אינדיווידואלית ולא מכאנית, שיטת המשקללת את נסיבותיו האישיות של כל אדם ואדם.

לעניין זה מן הראוי להביא את דבריה של כב' הש' בדימוס ד. דורנר, בע"פ 5106/99 אבו- ניג'מה נ' מדינת ישראל, [פ"ד נד (1) 350, פסקה 7]:

"ענישת עבריינים אינה עניין מכאני. לא ראוי להטיל גזרי-דין לפי תעריפים. בגדר שיקול-הדעת הרחב שמוענק לשופטים בשיטתנו, שבה החוק קובע לרוב עונש מרבי, על השופטים מוטל לקבוע את העונש ההולם לנאשמים האינדיווידואליים העומדים בפניהם".

לאור האמור, השאלה הדרושה הכרעה היא האם לתת משקל לשיקולי "שיקום" של הנאשם ולא רק לשיקולי "גמול" "מניעה" ו"הרתעה". לאחר שבחנתי את נסיבות התאונה, את החבלות הקשות שנגרמו להולך הרגל ותוך שנתתי מקום גם לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, ושל התלויים בנאשם (אשתו ובנו), כפי ששמעתי מפיו, וכפי שהובא בפני באמצעות שירות המבחן, אני סבור כי התשובה לכך בהחלט חיובית. ואסביר.

הנאשם שלפני מנהל בדרך כלל, אורח חיים תקין ונורמטיבי. הסיכון התעבורתי הנשקף ממנו קטן.

הנאשם בן 79, נשוי, אב ל-2 ילדים בוגרים, וסב לנכדים, עובד עדין לפרנסתו בתחום ההדברה. הנאשם נוהג כאמור ברכב מאז שנת 1965, עברו התעבורתי כמצויין לעיל, אינו מכביד.

לנאשם נסיבות משפחתיות ואישיות קשות וחריגות אותן הביא בפני, אשר מצאתי כי יש מקום להתחשב בהן בקביעת עונשו ברף התחתון של מתחם הענישה.

הוצגה בפני על ידי ההגנה אסופת מסמכים רפואיים וסוציאליים, בקשר עם מצבם של בנו ורעייתו של הנאשם על פני השנים האחרונות.

מחמת צנעת הפרט אזכיר בקצרה כי, הנאשם מטפל מזה מספר שנים באשתו שהינה חולה ובמצב סיעודי, וזקוקה לעזרה והשגחה צמודה. בנוסף, הנאשם אפוטרופוס בדין ומטפל בעצמו בבנו, שהוא מזה מספר שנים מתמודד נפש. הובא בפני כי מצבו מצריך השגחה צמודה וקפדנית.

בחנתי אף את נסיבות התרחשות התאונה כעולה מעובדות כתב האישום, והגעתי לכלל מסקנה כי התאונה ארעה עקב רשלנות בדרגה בינונית מצדו של הנאשם. נותר בי רושם כי על רקע וותק הנהיגה הארוך ועברו התעבורתי התקין של

הנאשם, מדובר ברשלנות רגעית, ויתכן כי מדובר בטעות שהיא תוצאה של היסח הדעת ולא של פזיזות או נהיגה רשלנית, מצדו של הנאשם.

זאת ועוד, הנאשם הודה בביצוע העבירות על פי כתב האישום, באופן מידי, למעשה עוד בחקירתו במשטרה, בכך חסך אף מזמנו של בית המשפט. הודאתו המיידית באשמה כאמור, וחרטתו הכנה מלמדים כי הנאשם הפיק לקח ממעשיו, ולפיכך אני נכון להניח לזכותו כי מתקיים בו הפסוק: "**מכסה פשעיו לא יצליח, מודה ועוזב ירוחם**" (משלי כח' יג').

לאחר ששמעתי את הצדדים וטיעוניהם, לאחר ששקלתי את האינטרס הציבורי במניעת תאונות דרכים, נתתי דעתי לתוצאות התאונה המתבטאות בחבלות של ממש כמתואר, ולאחר שהתרשמתי כי מדובר במעידה ראשונה וחד פעמית של הנאשם, על רקע עבר תעבורתי ארוך ותקין ובהתחשב בהודאתו של הנאשם באשמה, ובמיוחד מתוך התחשבות במצבו האישי והמשפחתי של הנאשם והתלויים בו, אגזור את העונש ההולם לנאשם לדעתי במקרה זה, כדלקמן.

אני דן לפיכך את הנאשם לעונשים הבאים:

1. ניתן צו לריצוי עבודות של"צ בהיקף של 150 שעות, למשך 12 חודשים.

העבודות ירוצו במסגרת מרכז יום לקשיש "גונדה" בתל אביב.

הנאשם יתייצב לתחילת העבודה, בתיאום עם שרות המבחן לא יאוחר מיום 06.03.24. שרות המבחן ידווח לבית המשפט בסיום.

2. 11 חודשי פסילה של רישיון הנהיגה של הנאשם, מתוכן 5 חודשי פסילה בפועל ו-6 חודשי פסילה על תנאי, למשך 3 שנים מהיום.

הפסילה בפועל תהיה בניכוי 60 ימי פסילה מנהלית שרצה הנאשם בקשר עם תיק זה.

יתרת הפסילה בפועל (3 חודשים) תחל לא יאוחר מיום **15.05.24**, והיא במצטבר לכל פסילה אחרת. הפסילה המותנית תחול מהיום.

הנאשם מוזהר כי עליו להפקיד את רישיון הנהיגה במזכירות ביהמ"ש לא יאוחר מיום **15.05.24** על מנת שהפסילה בפועל תחל להימנות.

3. אני גוזר על הנאשם התחייבות כספית בסך ₪ 3,000 למשך 3 שנים, שלא יורשע בגרם תאונת דרכים בנסיבות של נהיגה בקלות ראש שתוצאתה גרם חבלה של ממש.

נרשמה בפרוטוקול מפי הנאשם התחייבותו כאמור, לאחר שהוסברה לו ואישר אותה בפני.

4. **3 חודשי מאסר וזאת על תנאי ל-3 שנים**, והתנאי שלא יורשע בגרם תאונת דרכים בנסיבות של נהיגה בקלות ראש שתוצאתה גרם חבלה של ממש.

זכות ערעור בתוך 45 מיום לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

ניתן היום, ו' אדר א' תשפ"ד, 15 פברואר 2024, בנוכחות הצדדים.